

รายการอ้างอิง

- กรมป่าไม้. 2530. สถิติป่าไม้ของประเทศไทยปี 2530/31. ฝ่ายสถิติป่าไม้, กองแผนงาน, กรมป่าไม้. 43 หน้า
- จำลอง เพ็งคล้าย. 2531. การกระจายกลุ่มพวงไม้สนในประเทศไทย. ใน ความรู้และการค้นคว้าการทดลองเกี่ยวกับไม้สนในประเทศไทยปี 2541. หน่วยชั้นสน, กองค้นคว้า, กรมป่าไม้. หน้า 60-63. 332 หน้า
- ทพวงศ์ แสงเทียน. 2534. เอคโตไมคอร์ไรซาของไม้ยางนา (*Dipterocarpus alatus* Roxb.) และผลที่มีต่อการเจริญเติบโตของกล้าไม้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ทัศนีย์ อัดตะนันท์ และ จงรักษ์ จันทร์เจริญสุข. 2527. แบบฝึกหัดและคู่มือปฏิบัติการวิเคราะห์ดินและพืช. ภาควิชาปฐพีวิทยา, คณะเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 101 หน้า.
- ธีรวัฒน์ บุญทวีคุณ. 2533. เทคนิคการเพาะเชื้อราเอ็กโตไมคอร์ไรซาให้กับกล้าไม้สนเขาเขตร้อนในเรือนเพาะชำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดนอม เปรมรัศมี และเต็ม สมิตินันท์. 2503. ไม้สนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กรมป่าไม้ เลขที่ ว.39, 13 หน้า
- ประภคิต์สิน สีนนทน์. 2523. ความสำคัญของเชื้อราไมคอร์ไรซาในการช่วยการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่ใช้ในโครงการปลูกป่า. วารสารวิทยาศาสตร์ ฉบับพิเศษชีววิทยา 34 (3) : 245-251.
- มกศรีวรรณ สงพิทักษ์ชัย. 2518. การทดลองถิ่นกำเนิดไม้สนสามใบในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- รัฐพล ศรประเสริฐ. 2536. การเจริญของเส้นใยเห็ดหอม (*Lentinula edodes*) สายพันธุ์ MU 2 และ เห็ดนางรม (*Pleurotus ostreatus*) สายพันธุ์นางรม 1 ในอาหารเหลว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศราวุธ หุ่นโตภาพ. 2535. ผลของราเอคโตไมคอร์ไรซามีแยกได้ต่อการเจริญของกล้าสนสามใบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชัย วุฒิสถียร, 2514. การเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์การงอกของเมล็ดสนเขาใหม่และค้างปี. ใน ความรู้และการค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับไม้สนในประเทศไทย 2514. หน้า 245-251. กรุงเทพฯ : หน่วยชั้นสน, กองค้นคว้า, กรมป่าไม้.
- สมบูรณ์ บุญยี่น. 2532. ผลของเชื้อเอคโตไมคอร์ไรซา ไฟโซไลพัส ที่ขอเรียสต่อการเจริญเติบโตและการดูดซับธาตุของกล้าไม้ยูคาลิปตัส ความมาตุแลนซิสและสนคาร์ปียที่ปลูกบนมูลคินเหมืองแร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สอาด บุญเกิด, จเร สดากกร และทิพย์พรรณ สดากกร. 2525. เชื้อพรรณไม้ในเมืองไทย. กรุงเทพฯ : จีระการพิมพ์, 655 หน้า
- สุเทพ พร้อมมูล. 2514. สนสามใบ. วนสาร. 29(2) : 185-194
- อนงค์ จันทร์ศรีกุล. 2530. เห็ดเมืองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักไทยวัฒนาการพิมพ์, 161 หน้า
- อนิวัตร เจติมพงษ์ และ ทิรวัดน์ บุญทิวีกุล. 2525. การสำรวจเอคโตไมคอร์ไรซาในระบบนิเวศน์วิทยาป่าดิบแล้ง. กองบำรุง, กรมป่าไม้. กรุงเทพมหานคร : 29 หน้า
- ออมทรัพย์ นพอมรบดี. 2523. การเพิ่มผลผลิตและการเจริญเติบโตของพืชโดยใช้ไมโคไรซา วารสารกสิกร. 53(5) : 345-353
- Bakshi, B. K. 1974. Mycorrhiza and its role in forestry. P. L. 480 reports. Dehradun.

- Bowen, G. D. 1973. Mineral nutrition of ectomycorrhiza. In Marks, G. C. and T. T. Kozlowski (eds.). Ectomycorrhizae, New York : Academic Press.
- Bukhalo, A. S. , and E. F. Solomko. 1978. Submerged culture growth of *Pleurotus ostreatus* (Fr.) Kumm. on complex media. Mushroom science X (Part I) : 833-841
- Castellano, M. A. , and R. Molina. 1989. The container tree nuresery manual. In Landis, T. d., R. N. Tinus, S. E. McDonald. , and P. J. Barnett (eds.). Mycorrhizae. vol 5, pp. 101 - 167.
- Clement, A., J. Garbaye. , and F. Letacon. 1977. Importance des ectomycorrhizes. dans la resistance a11 calcaire du Pin noir *Pinus nigora* An. ssp. nigricans host. Oecol. Pl. 2 : 111 - 131.
- Cooney, C. L. 1981. Growth of microorganisms. In Rehm, H. J. , and G. Reed. (eds.) Biotechnology, pp 75 -112. Florida: Verlog Cheie.
- Dallimore, W. , and A. B Jackson. 1923. A hand-book of conifer including ginkgoaceae. London : Edward Arnold Ltd.
- Deacon, J. W. 1984. Introduction to modern mycology. 2 nd ed. Great Britain: Billing & Son Ltd., 238 pp.
- Donal, O. G. M. 1981. The mycorrhizal requirement of South Africa forest nursery. South Africa Forestry Journal. 117 : 41-44.
- EK, M. , P. O. Ljungquist. , and E. Stanstrom. 1983. Indole-3-acetic and production by mycorrhizal fungi determined by gas chromatography - mass spectrometry. New Phytol. 94: 94, 401.

- Gerdemann, J. W. 1968. Vesicular mycorrhiza and plant growth. Ann. Rev. Phytopathol. 6: 394 - 418.
- Gopinathan, B. , and N. Raman. 1990. Some ectomycorrhizal fungi as Biological deterrents to some root pathogen. Eighth North American Conference on Mycorrhizae. Wyoming: University of Wyoming.
- HacsKaylo, E. 1973. Carbohydrate physiology of ectomeycorrhizae. In Marks, G. O. and T. T. Kozlowski (eds.) Ectomycorrhizae. pp. 207 - 230 , New York: Academic Press.
- HacsKaylo, E. , and Vozzo, J. A. 1967. Inoculation of *Pinus caribaea* with pure cultures of mycorrhizal fungi in Puerto Rica. Proc. Int. Union For. Res. Org. 14 : pp 5, 139
- Hader, J. Y. , and E. C. Arazi. 1986. Chemical composition of the edible mushroom *Pleurotus ostreatus* produced by fermentation. Applied and Environmental Microbiology. 51(6) : 1352-1354.
- Haig, I. T., M. A. Huberman. , and U. A. Din. 1958. Tropical Silviculture. vol. I Rome : FAO.
- Harley, J. L. 1972. The Biology of Mycorrhiza. 2 nd ed. London: Leonard Hill, 233 p.
- Hatch, A. B. 1937. The physical basis of mycotrophy of the genus *Pinus* Black Rock. For. Bull. 6 : 168.
- Honston , H. W. 1956. Chelation between calcium and organic anions. N. Z. J. Sci. Technol. 37: 522 - 537.

- Ivory , H. M. , and F. M. Munga. 1983. Growth and survival of container - grown *Pinus caribaea* infected with various ectomycorrhizal fungi. Plant and Soil. 71: 339 - 344.
- Jackson, R. W. , and P. A. Mason. 1984. Mycorrhiza. Studies in biology NO.159. London: Edward Arnold Ltd., 60 p.
- Jiang, J. Y. , and K.Y. Cho. 1989. Study on the factors for mycelial growth and pellet size of *Volvariella volvacea* in liquid culture. Abstract International Symposium on Mushroom Biotechnology. pp. 75. Nanjing. China.
- Khana, P. , and H. S. Garcha. 1985. Physiological studies on *Pleurotus spp.* II Carbon utilization. Mushroom Newsletter for the tropics. 6(1): 9 - 14.
- Khemnark, C. 1988. Study on inoculation of ectomycorrhizal fungi on *Pinus kesiya* Thailand. In Ng, F. S. P. (ed.). Tree and Mycorrhiza. Kuala Lumpur.
- Kramer, P. I. , and K. M. Wilbur. 1949. Absorption of radioactive phosphorus by mycorrhizal roots of pine. Science. 110 : 8-9.
- Kope , H. H. , and J. A. Fortin. 1990. Antifungal activity in culture filtrates of the ectomycorrhizal fungus *Pisolithus tinctorius*. Can. J. Bot. 68: 1254 -1259
- Krupa, S. , J. Anderson. , and D. H. Marx. 1973. Studies on ectomycorrhizal of pine. IV. Volatile compounds in mycorrhizal and nonmycorrhizal root systems of *Pinus echinata* Mill. Eur. J. For. Path. 3: 194 - 200.
- Krupa, S. , and N. Fries. 1974. Studies on ectomycorrhizae of pine. I. Production of volatile organic compound. Can. J. Bot. 49: 1425 - 1431.
- Lilly , V. C. , and H. L. Barnett. 1951. Physiolgy of the fungi. London: MciGraw - Hill Book company.

- Levisohn, I. 1960. Physiological and ecological factors influencing the effect of mycorrhizal inoculation. New Phytol. 59 : 42
- Marks, G. C. , and R. C. Foster. 1973. Structure morphogenesis , and ultra structure of ectomycorrhizae. In Marks , G. C. and T. T. Kozlowski (eds.). Ectomycorrhizae , pp. 1 - 44. New York: Academic Press.
- Marx, D. H. 1969. The influence of ectotrophic mycorrhizal fungi on the resistance of pine roots to pathogenic fungi and soil bacteria. Phytopathol. 59 : 153-163
- Marx, D. H. 1970. The influence of ectotrophic mycorrhizal fungi on the resistance of pine roots to pathogenic infection S. V. Resistance of mycorrhizae to infection by vegetative mycelium of *Phytophthora cinnamomi*. Phytopathol. 60: 1472 - 1473.
- Marx, D. H. 1972. Ectomycorrhizae as biological deterrent to pathogenic root infections. Ann. Rev. Phytopath. 10: 429 - 454.
- Marx, D. H. 1980. Ectomycorrhizal fungi inoculation : a tool for improving forestation practices. In Mikola, P. (ed.). Tropical Mycorrhizal Research. Oxford : Oxford Press.
- Marx, D. H. , A. B. Hatch , and J. F. Mendicino. 1977. High soil fertility decreases sucrose content and susceptibility of loblolly pine root to ectomycorrhizal infection by *Pisolithus tinctorius*. Can. J. Bot. 55: 1569 - 1574.
- Marx, D. H. , and C. B. Davey. 1969. The influence of ectotrophic mycorrhizal fungi on the resistance of pine roots to pathogenic infection. II. Resistance of aseptically mycorrhizae to infection *Phytophthora cinnamomi*. Phytopathol. 59: 549 - 558.

- Marx, D. H. , C. E. Cordell. , D. S. Kenney. , T. G. Mexal. , J. D. Artman. , J. W. Riffle. , and R. T. Molina. 1984. Commercial vegetative inoculum of *Pisolithus tinctorius* and inoculation techniques for development of ectomycorrhizae on bare-root tree seedlings. Supplement Forest Sci. 30: 1-101.
- Marx, D. H. , and C. E. Cordell. 1990. Development of *Pisolithus tinctorius* ectomycorrhizae on loblolly pine seedlings from spores sprayed at different times and rates. USDA. For. Serv. Res. Note SE-356.
- Marx, D. H. , C. E. Cordell. , S. B. Maul. , and J. L. Ruehle. 1989. Ectomycorrhizal development on pine by *Pisolithus tinctorius* in bare- root and container seedling nurseries. II. Efficacy of various vegetative and spore inocula. New Forests. 3 : 57-66.
- Marx, D. H. , and J. P. Barnett. 1974. Mycorrhizae and containerized forest tree seedlings. In Tinus , R. W. , W. I. Stein , and W. E. Balmer (eds.). Proceeding of The Nort American Containerized Forest Tree Improvement Symposium , pp. 85 - 92. Colorado: Great Plains Agric. Coun. Publ.
- Marx, D. H. , and W. Bell. 1985. Formation of *Pisolithus tinctorius* ectomycorrhizae on loblolly pine seedlings with spore pellet inoculum applied at different times. USDA. For. Serv. Res. Paper SE-249.
- Marx, D. H. , and W. C. Bryan. , and C. E. Cordell. 1976. Growth and ectomycorrhizal development of pine seedlings in nursery soil infected with the fungal symbiont *Pisolithus tinctorius*. For. Sci. 22 : 91-100.
- McComb, A. L. and J. E. Griffith. 1946. Growth stimulation and phosphorus absorption of mycorrhizal and non- mycorrhizal northern white pine and douglas fir seedlings in relation to fertilization treatment. Plant Physiol. 21 : 11-17.

- Melin, E. , and H. Nilsson. 1950. Transfer of radioactive phosphorus to pine seedling by means of mycorrhizal fungi. Physiol. Plant. 3 : 88-92.
- Meyer , F. H. 1973. Distribution of ectomycorrhizae in native and man made forest. In Mark, G. C. , and T. T. Kozlowski (eds.). Ectomycorrhizae. pp. 79-105 , New York: Academic Press.
- Mikola, P. 1948. On the physiology and ecology of *Cenococcum graniforme* Communs. Inst. For. Fenn. 36 : 1-104.
- Mikola, P. 1970. Mycorrhizal inoculation in afforestation. Rev. For. Sci. 3 : 123-185.
- Mikola, P. 1973. Application of mycorrhizal symbiosis in forestry practise. In Marks, C. G. , and T. T. Kozlowski. (eds.). Ectomycorrhizae, pp. 383-411. New York. Academic Press.
- Miller, O. K. 1982. Taxonomy of ecto and ectendomycorrhizal fungi. In Schencha, N. C (ed). Methods and principle of mycorrhizae research , pp. 91-101. St. Pual Minnesota: American Phytopathological Society Publication.
- Mirov, N. T. 1967. The genus Pinus. New York: Ronald Press , 602pp.
- Modess, O. 1941. Zur Kenntnis der Mykorrhizabildner vonkief Uncl Fichte. Symbolae Bot.Upsalienses 5(1): 1-146.
- Moser, M. 1967. Die ektophe Ernahrungs weise and der Waldgrenze Mitt. Forstl. Bundes-Versuchsoust Wien , 75: 357-380.
- Ng, P. P. , A. L. J. Cole. , P. Jameson. , and J. A. Mewna. 1982. Cytokinin production by ectomycorrhizal fungi. New Phytol. 97:57-97.

- Norkrans, B. 1950. Studies in growth and cellulolytic enzymes of *Tricholoma* with special reference to mycorrhiza formation. Symb. Bot. Upsal. 11 : 1-120.
- Omstib Nopamornbodi, n. d. Maintenance of soil fertility and improvement of crop Yield in highland by biofertilizer , Mycorrhizal Fungi. Soil Microbiology Research Group , Soil Science Division , Department of Agriculture.
- Palmer, J. G. 1971. Technique and Procedures for culturing ectomycorrhizal fungi. In Hacskeylo , E (ed.). Mycorrhiza , pp. 32-36. USA: USDA Forest Service.
- Phillips, J. M. , and D. S. Hayman. 1970. Improved procedures for clearing roots and staining parasitic and vesicular-arbuscular mycorrhizal fungi for rapid assessment of infection. Trans. Br. Mycol. Soc 55 : 158-161
- Przybylowicz, P. , and J. Donoghue. 1988. Shitake Growers Handbooks. pp 139-145. America : Kendall/Hemt Publishing Company.
- Ross, E. W. , and D. H. Marx. 1972. Susceptibility of sand pine to *Phytophthora cinnamomi*. Phytopathol. 62: 1197-1200.
- Ruehle, J. L. , and D. H. Marx. 1977. Developing ectomycorrhizae on containerized pine seedling. USDA For. Ser. Res. Note SE-242.
- Sihanonth, P. , and R. L. Todd. 1977. Transfer of nutrients from mycorrhizal fungi to plant root. In Lohm , and T. Persson (eds.). Soil organisms as components of ecosystems. Vol 25 , pp. 92-397. Stockholm: Soil Zoology Colloquium Ecol. Bull.
- Slankis, V. 1973. Hormonal relationships in mycorrhizal development. In Marks, C. G. and T. T , Kozlowki. (Eds.). Ectomycorrhizae , pp. 232. New York: Academic Press.

- Solomko, E. F. 1978. Comparative chemical composition and nutritional value of the mycelium of edible fungi grown in submerged culture. *Referativnyi Zhurnal*. 9 (55) : 431.
- Stevenson, P. J. 1982. *Humus chemistry*. New York: John Wiley and Sons Inc , pp. 443.
- Suvercha, D. K. Arora. , and K. C. Mukerji. 1991. Ectomycorrhiza In Arora ; P. K. , Bharat Rai , K. G. Mukerji. , and G. R. Krudson (eds.). *Handbook of Applied Mycology*. Vol. 1. New York:Morcel Dechker Inc , pp 187-202.
- Sylvia, V. M. 1983. Phenolic compounds and resistance to fungal pathogens induced in primary roots of Douglass fir seedling by the ectomycorrhizal fungus *Loucaria Lauata*. *Phytopathol.* 73: 390-397.
- Taber, W. A. , and R. A. Taber. 1982. Nutrition and respiration of basidiospores and mycelium of *Pisolithus tinctorius*. *Phytopathol.* 72: 316-322.
- Tacon, F. LE. , G. Jung , and J. Mugnier. , P. Michelot , and C. Mauperin. 1985. Efficiency in a forest nursery of an ectomycorrhizal fungus inoculum produced in a fermentor and entrapped in polymeric gels. *Can. J. Bot.* 63: 1664-1668.
- Tawiah, I. T. , and A. M. Martin. 1987. Study of operational variables in the submerged growth of *Pleurotus ostreatus* mushroom mycelium. *Appl. Biochemistry and Biotech.* 14 : 221-229.
- Theodorou, C. , and G. D. Bowen. 1970. Mycorrhizal responses of radiata pine in experiments with different fungi. *Aust. For.* 34 : 183-191.
- Theodorou, C. , and G. D. Bowen. 1971. Influence of temperature on the mycorrhizal association of *Pinus radiata*. *Aust. J. Bot.* 19: 13-20.

- Voigt, G. K. 1991. Mycorrhizae and nutrient mobilization. In HacsKaylo , E. USDA For. Serv. Misc. Publ. 1189 , pp 122-131.
- Whitaker, A. , and P. A. Long. 1973. Fungal pelleting. Process Biochemistry. 8 : 27-31.
- Wilde, C. G. , G. K. Voigt. , and J. G. Iyer. 1964. Soil and plant analysis for tree culture. Judhpur : Sudarsham Art Printers.
- Zak, B. 1964. Role of mycorrhizae in root disease. Ann. Rev. Phytopath. 2 : 377-392.
- Zak, B. 1973. Classification of ectomycorrhizae. In Marks, C. G. , and T. T. Kozlowski. (eds.). Academic Press. Ectomycorrhizae, New York : Academic Press.
-

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
สูตรอาหารเลี้ยงเชื้อและสูตรปุ๋ย

1. อาหารธรรมชาติ (natural media)

Potato Dextrose Broth

Potato Dextrose Broth	24 g
Distilled water	1 l

Potato Dextrose Agar

Potato Dextrose Agar	34 g
Distilled water	1 l

Malt Extract Media

Malt Extract	20 g
Bacto peptone	1 g
Distilled water	1 l

2. อาหารกึ่งธรรมชาติ (semisynthetic media)

Hagem Media (Modess , 1941)

Malt Extract	5.0 g
d-Glucose	5.0 g
NH ₄ Cl	0.5 g
KH ₂ PO ₄	0.5 g
MgSO ₄ · 7H ₂ O	0.5 g
FeCl ₃ (1 % solution)	10 drops
Micronutrient elements	10 mg
Distilled water	1 l

Modified Melin & Norkrans Media (Marx , 1969)

Malt Extract	3 g
d-Glucose	10 g

$(\text{NH}_4)_2\text{HPO}_4$	0.25 g
KH_2PO_4	0.5 g
$\text{MgSO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$	0.15 g
CaCl_2	0.05 g
FeCl_3 (1 % solution)	1.2 ml
NaCl	0.025 g
Thiamine HCl	100 μg
Micronutrient elements	10 mg
Distilled water	1 l

3. อาหารสังเคราะห์ (synthetic media)

Palmer & Hacskaylo Media (Palmer & Hacskaylo , 1970)

d-Glucose	5 g
NH_4Cl	0.5 g
KH_2PO_4	0.5 g
$\text{MgSO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$	0.5 g
Biotin	5 μg
Thiamine	1 mg
Micronutrient elements	10 mg
Distilled water	1 l

ในการเตรียมอาหารกึ่งสังเคราะห์และอาหารสังเคราะห์สำหรับเลี้ยงเส้นใยเห็ดพวก Micronutrient elements ให้เตรียมเป็น stock solution เมื่อเวลาเตรียมอาหารจึงนำเอา stock solution มาผสมรวมกันตามสัดส่วนที่ต้องการอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการทำงานดังนี้

Micronutrient elements

$\text{Na}_2\text{MoO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$	25 mg/100 ml H_2O ทำ dilution ที่ 10^{-2} ใช้ 1 ml/l
$\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$	15 mg/100 ml H_2O ทำ dilution ที่ 10^{-2} ใช้ 1 ml/l
H_3BO_3	64 mg/100 ml H_2O ใช้ 1 ml/l
$\text{ZnSO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$	44 mg/100 ml H_2O ใช้ 1 ml/l
$\text{MnCl}_2 \cdot 4\text{H}_2\text{O}$	0.25 g/100 ml H_2O ใช้ 1 ml/l

ปรับความเป็นกรดเป็นด่างด้วย 1 N HCl หรือ 1 N NaOH สำหรับอาหารเลี้ยงเชื้อแข็งให้ใช้สูตรอาหารดังกล่าวข้างต้นเติม agar 12 กรัมต่ออาหาร 1 ลิตร

สูตรป็ย

Standard macroelements

NH_4NO_3	15 g/500 ml H_2O ใช้ 3 ml/l ได้ธาตุ N 30 ppm
Na_2HPO_4	11.5 g/250 ml H_2O ใช้ 2 ml/l ได้ธาตุ P 20 ppm
KCl	4.75 g/250 ml H_2O ใช้ 2.5 ml/l ได้ธาตุ K 25 ppm

Standard microelements

CaCl_2	7 g/250 ml H_2O ใช้ 3 ml/l ได้ธาตุ Ca 30 ppm
$\text{MgSO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$	24 g/400 ml H_2O ใช้ 4 ml/l ได้ธาตุ Mg 40 ppm
$\text{Na}_2\text{MoO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$	25 mg/100 ml H_2O ทำ dilution 10^{-2} ใช้ 1 ml/l ได้ธาตุ Mo 0.001 ppm
$\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$	15 mg/100 ml H_2O ทำ dilution 10^{-1} ใช้ 1 ml/l ได้ธาตุ Cu 0.006 ppm
$\text{ZnSO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$	44 mg/100 ml H_2O ใช้ 1 ml/l ได้ธาตุ Zn 0.1 ppm
$\text{MnCl}_2 \cdot 4\text{H}_2\text{O}$	0.25 g/100 ml H_2O ใช้ 1 ml/l ได้ธาตุ Mn 0.7 ppm
FeCl_3	1.6 g/100 ml H_2O ใช้ 1 ml/l ได้ธาตุ Fe 5.5 ppm

ภาคผนวก ข

ตารางภาคผนวกที่ 1 ความเป็นกรด - ค่าง (pH) ของอัตราส่วนระหว่างเวอร์มิคูลไลท์ : ดินพรุ และ
อัตราส่วนระหว่างขุอมะพร้าว : ดินพรุ

อัตราส่วนโดยปริมาตรของวัสดุที่ใช้ทำ inoculum (ลูกบาศก์เซนติเมตร)	ความเป็นกรด - ค่าง (pH)
เวอร์มิคูลไลท์ : ดินพรุ	
10 : 1	6.00
10 : 3	5.40
10 : 5	5.01
10 : 7	4.40
10 : 10	4.02
ขุอมะพร้าว : ดินพรุ	
10 : 1	6.00
10 : 3	5.00
10 : 5	4.01
10 : 7	3.02
10 : 10	2.00

ตารางภาคผนวกที่ ๒ การเปลี่ยนแปลง pH ในอาหารเหลว 5 ชนิดที่เลี้ยงเส้นใยเห็ดเพาะ (*A. hygrometricus*) สายพันธุ์ 1 ในระยะเวลา 30 วัน

ระยะเวลา (วัน)	pH ของอาหารเหลวที่เลี้ยงเส้นใยเห็ด				
	PDB	ME	MMN	HM	PM
เริ่มลงเชื้อ	5.50	5.50	5.50	5.50	5.50
5	5.10	5.14	3.66	4.38	4.81
10	5.07	4.73	2.77	4.52	4.36
15	4.82	4.28	2.93	4.40	4.33
20	4.43	4.24	2.84	3.97	4.24
25	4.53	4.22	2.76	3.87	4.07
30	4.66	3.44	2.65	3.86	3.91

ตารางภาคผนวกที่ 8 การเปลี่ยนแปลง pH ในอาหารเหลว 5 ชนิดที่เลี้ยงเส้นใยเห็ดเพาะ (*A. hygrometricus*) สายพันธุ์ 2 ในระยะเวลา 30 วัน

ระยะเวลา (วัน)	pH ของอาหารเหลวที่เลี้ยงเส้นใย				
	PDB	ME	MMN	HM	PM
เริ่มลงเชื้อ	5.50	5.50	5.50	5.50	5.50
5	5.21	5.16	3.46	4.43	4.70
10	5.10	4.65	2.85	4.05	4.44
15	4.84	4.37	2.68	4.00	4.17
20	4.46	4.10	2.65	3.91	4.10
25	4.46	4.10	2.64	3.89	4.00
30	4.58	3.89	2.72	3.72	4.09

ตารางภาคผนวกที่ 4 การเปลี่ยนแปลง pH ในอาหารเหลว 5 ชนิดที่เลี้ยงเส้นใยเห็ดเพาะ (*A. hygrometricus*) สายพันธุ์ 3 ในระยะเวลา 30 วัน

ระยะเวลา (วัน)	pH ของอาหารเหลวที่เลี้ยงเส้นใยเห็ด				
	PDB	ME	MMN	HM	PM
เริ่มลงเชื้อ	5.50	5.50	5.50	5.50	5.50
5	5.46	5.40	5.29	4.39	4.94
10	5.44	5.39	3.82	4.46	4.32
15	5.33	5.30	3.37	4.11	4.06
20	5.25	5.27	3.12	3.92	3.94
25	5.19	5.16	2.98	3.72	3.82
30	5.02	5.14	2.85	3.60	3.62

ตารางภาคผนวกที่ 5 การเปลี่ยนแปลง pH ในอาหารเหลว 5 ชนิดที่เลี้ยงเส้นใยเห็ดคับเต้าดำ (*B. edulis*) สายพันธุ์ 1 ในระยะเวลา 30 วัน

ระยะเวลา (วัน)	pH ของอาหารเหลวที่เลี้ยงเส้นใยเห็ด				
	PDB	ME	MMN	HM	PM
เริ่มลงเชื้อ	5.50	5.50	5.50	5.50	5.50
5	5.37	5.38	4.28	4.75	4.68
10	4.74	4.93	3.30	3.92	4.11
15	4.60	4.78	3.05	3.72	3.81
20	4.34	4.63	2.83	3.67	3.82
25	4.21	4.41	2.69	3.62	3.75
30	3.62	4.44	2.60	3.48	3.63

ตารางภาคผนวกที่ 6 การเปลี่ยนแปลง pH ในอาหารเหลว 5 ชนิดที่เลี้ยงเส้นใยเห็ดคัปปิต้า (*B. edulis*) สายพันธุ์ 2 ในระยะเวลา 30 วัน

ระยะเวลา (วัน)	pH ของอาหารเหลวที่เลี้ยงเส้นใยเห็ด				
	PDB	ME	MMN	HM	PM
เริ่มลงเรือ	5.50	5.50	5.50	5.50	5.50
5	5.23	5.40	4.70	5.04	5.04
10	5.21	5.17	3.44	4.21	4.51
15	4.93	4.91	3.05	3.89	4.05
20	4.72	4.53	2.90	3.58	3.99
25	4.54	4.46	2.79	3.57	3.98
30	4.24	4.29	2.78	3.45	3.70

ตารางภาคผนวกที่ 7 การเปลี่ยนแปลง pH ในอาหารเหลว 5 ชนิดที่เลี้ยงเส้นใยเห็ดคั้บเต้าดำ (*B. edulis*) สายพันธุ์ 3 ในระยะเวลา 30 วัน

ระยะเวลา (วัน)	pH ของอาหารเหลวที่เลี้ยงเส้นใยเห็ด				
	PDB	ME	MMN	HM	PM
เริ่มลงเชื้อ	5.50	5.50	5.50	5.50	5.50
5	5.34	5.23	4.49	4.61	4.60
10	5.01	4.89	2.94	3.65	3.63
15	4.28	4.23	2.54	3.36	3.34
20	3.95	3.80	2.57	3.22	3.41
25	3.87	3.44	2.53	3.15	3.34
30	3.79	3.31	2.51	3.13	3.33

ตารางภาคผนวกที่ 8 ลักษณะการเจริญและการพัฒนาของเส้นใยเห็ดเฉพาะ (*A. hygrometricus*)
สายพันธุ์ 1 ในอาหารเหลว 5 ชนิด ในระยะเวลา 30 วัน

ชนิดของอาหาร	การเจริญและการพัฒนาของเส้นใย	
	ความหนาแน่นของเส้นใย*	ลักษณะโคโลนี
PDR	++++	เส้นใยมีสีน้ำตาลเจริญเต็มผิวหน้าอาหารภายใน 20 วัน เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นคล้ายหนัง ตรงกลางโคโลนีเส้นใยสร้างของเหลวสีดำ
ME	++++	เส้นใยมีสีน้ำตาลเจริญเต็มผิวหน้าอาหารภายใน 20 วัน เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นคล้ายหนัง ตรงกลางโคโลนีมีรอยปุ่ม เส้นใยสร้างของเหลวสีดำ
MMN	+++	เส้นใยมีสีน้ำตาลไม่เจริญเต็มผิวหน้าอาหาร เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นคล้ายหนัง ฟูเล็กน้อย
HM	++	เส้นใยมีสีน้ำตาลตรงกลางโคโลนีมีสีเข้ม เส้นใยไม่ฟู ขอบโคโลนีไม่เรียบ
PM	++	เส้นใยมีสีน้ำตาลบาง เส้นใยไม่ฟู ขอบโคโลนีไม่เรียบ

* จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดดังนี้

- ++++ ความหนาแน่นของเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นของเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นของเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นของเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ ๑ ลักษณะการเจริญและการพัฒนาของเส้นใยเห็ดเพาะ (*A. hygrometricus*) สายพันธุ์ 2 ในอาหารเหลว 5 ชนิด ในระยะเวลา 30 วัน

ชนิดของอาหาร	การเจริญและการพัฒนาของเส้นใย	
	ความหนาแน่นของเส้นใย*	ลักษณะโคโลนี
PDE	++++	เส้นใยมีสีน้ำตาลเจริญเต็มผิวหน้า ภายใน 20 วัน เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นคล้ายหนัง บางส่วนเจริญชนิดครีมขาวคดคอง เส้นใยสร้างของเหลวสีฟ้า
ME	++++	เส้นใยมีสีน้ำตาลเจริญเต็มผิวหน้า อาหารภายใน 20 วัน เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นคล้ายหนัง เส้นใยสร้างของเหลวสีฟ้า
MMN	+++	เส้นใยมีสีน้ำตาล พูเล็กน้อย เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นคล้ายหนัง
HM	++	เส้นใยมีสีน้ำตาล พูเล็กน้อยบริเวณปลายโคโลนี
PM	++	เส้นใยมีสีน้ำตาลไม่ฟู ขอบโคโลนีไม่เรียบ

* จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดดังนี้

- ++++ ความหนาแน่นของเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นของเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นของเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นของเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญ ของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 10

ลักษณะการเจริญและการพัฒนาของเส้นใยเห็ดเพาะ (*A. hygrometricus*)
สายพันธุ์ 3 ในอาหารเหลว 5 ชนิด ในระยะเวลา 30 วัน

ชนิดของอาหาร	การเจริญและการพัฒนาของเส้นใย	
	ความหนาแน่นของเส้นใย*	ลักษณะ โคลโคนี
PDB	++++	เส้นใยมีสีน้ำตาล เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นคล้ายหนัง แผ่นโคโคนีห้อยยื่น ขอบโคโคนีไม่เรียบ เส้นใยสร้างของเหลวที่ค้ำบริเวณกลางโคโคนี
ME	++++	เส้นใยมีสีน้ำตาล เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นคล้ายหนัง บางส่วนเจริญคิดริမ်ขาคทกลง แผ่นโคโคนีห้อยยื่น เส้นใยสร้างของเหลวสีดำ
MMN	+++	เส้นใยมีสีน้ำตาลปนเหลือง บริเวณกลางโคโคนีเส้นใยฟูมาก ขอบโคโคนีไม่เรียบ
HM	++	เส้นใยมีสีน้ำตาลอ่อน ฟูเล็กน้อย แผ่นโคโคนีห้อยยื่น
PM	++	เส้นใยมีสีน้ำตาลอ่อน ฟูเล็กน้อย ปลายโคโคนีบาง ขอบโคโคนีค่อนข้างเรียบ

- * จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดดังนี้
- ++++ ความหนาแน่นของเส้นใยมาก
  - +++ ความหนาแน่นของเส้นใยปานกลาง
  - ++ ความหนาแน่นของเส้นใยน้อย
  - + ความหนาแน่นของเส้นใยน้อยมาก
  - 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 11 ลักษณะการเจริญและการพัฒนาของเส้นใยเห็ดคดับเต้าคำ (*B. edulis*)
สายพันธุ์ 1 ในอาหารเหลว 5 ชนิด ในระยะเวลา 30 วัน

ชนิดของอาหาร	การเจริญและการพัฒนาของเส้นใย	
	ความหนาแน่นของเส้นใย*	ลักษณะ โคลโคนี
PDB	++++	เส้นใยมีสีเหลืองปนน้ำตาลเจริญเต็ม ผิวหน้าอาหารภายใน 25 วัน เส้นใย เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นคล้าย หนัง บางส่วนฟูหนามาก โคลโคนี หยาบๆ บางส่วนเจริญติคริมข้างขวด เส้นใยสร้างของเหลวสีน้ำตาล
ME	++++	เส้นใยมีสีเหลืองเจริญเต็มผิวหน้าภายใน 25 วัน เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่น คล้ายหนัง โคลโคนีหยาบๆ บางส่วน เจริญติคริมข้างขวด เส้นใยสร้างของ เหลวสีน้ำตาล
MMIN	+++	เส้นใยมีสีน้ำตาลฟูบาง บางส่วนเจริญ ติคริมข้างขวด เส้นใยสร้างของเหลวสี น้ำตาลขุ่นบนโคลโคนี
HM	++	เส้นใยมีสีเหลืองบาง ขอบโคลโคนีไม่ เรียบ บริเวณกลางโคลโคนีฟูมากกว่า ส่วนปลายโคลโคนี
PM	+	เส้นใยมีสีเหลือง ฟูเล็กน้อย ขอบโคลโคนีไม่เรียบ

* จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดคดับนี้

- ++++ ความหนาแน่นของเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นของเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นของเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นของเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 12 ลักษณะการเจริญและการพัฒนาของเส้นใยเห็ดดับเต้าค่า (*B. edulis*)
สายพันธุ์ 2 ในอาหารเหลว 5 ชนิด ในระยะเวลา 30 วัน

ชนิดของอาหาร	การเจริญและการพัฒนาของเส้นใย	
	ความหนาแน่นของเส้นใย*	ลักษณะโคโคโคนี
PDB	++++	เส้นใยมีสีเหลือง เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นขนาดคล้ายหนัง แผ่นโคโคโคนีหยาบมากจนเป็นกลุ่มก้อน เส้นใยสร้างของเหลวสีค่า
ME	++++	เส้นใยมีสีน้ำตาล เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นขนาดคล้ายหนัง ฟู่เล็กน้อย ปลายโคโคโคนีบาง เส้นใยสร้างของเหลวสีค่า
MMN	+++	เส้นใยมีสีเหลืองอ่อนตรงกลาง เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นขนาดคล้ายหนัง โคโคโคนีมีรอยบุ๋ม ขอบโคโคโคนีไม่เรียบ
HM	++	เส้นใยมีสีเหลืองฟู่เล็กน้อย บริเวณปลายโคโคโคนีบาง ขอบโคโคโคนีไม่เรียบ
PM	+	เส้นใยมีสีเหลืองปนน้ำตาล เส้นใยบาง ส่วนของเส้นใยที่จมอยู่ใต้อาหารจะหนา ส่วนบน ขอบโคโคโคนีค่อนข้างเรียบ

* จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดดังนี้

- ++++ ความหนาแน่นของเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นของเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นของเส้นใย น้อย
- + ความหนาแน่นของเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 18 ลักษณะการเจริญและการพัฒนาของเส้นใยเห็ดคัมเต้าดำ (*B. edulis*) สายพันธุ์ 3
ในอาหารเหลว 5 ชนิด ในระยะเวลา 30 วัน

ชนิดของอาหารเหลว	ลักษณะการเจริญและการพัฒนาของเส้นใย	
	ความหนาแน่นของเส้นใย*	ลักษณะโคโลนี
PDB	++++	เส้นใยมีสีเหลืองปนน้ำตาล เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นหนาคล้ายหนัง โคโลนีหยักขุ่น เส้นใยสร้างของเหลวสีดำ เส้นใยเจริญเต็มผิวหน้าอาหารภายใน 25 วัน
ME	++++	เส้นใยมีสีเหลืองปนน้ำตาล เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นหนาคล้ายหนัง โคโลนีหยักขุ่น เส้นใยสร้างของเหลวสีดำ เจริญเต็มผิวหน้าอาหารภายใน 30 วัน
MMN	+++	เส้นใยมีสีเหลือง เส้นใยเจริญประสานกันหนาแน่นหนาคล้ายหนัง โคโลนีหยักขุ่นบางส่วนหนาเป็นก้อน
HM	++	เส้นใยมีสีเหลืองปนน้ำตาลโดยเฉพาะตรงกลางโคโลนีมีสีน้ำตาลอ่อน ส่วนปลายมีสีเหลืองฟูละเอียด
PM	++	เส้นใยมีสีเหลืองบาง ฟูเล็กน้อย บางส่วนเจริญติดข้างขวดทดลองแต่ไม่เจริญเต็มผิวหน้าอาหาร

* จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดคัมเต้าดำ

- ++++ ความหนาแน่นของเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นของเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นของเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นของเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 14 การเจริญของเส้นใยเห็ดเหาะ (*A. hygrometricus*) สายพันธุ์ 1 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่ pH ต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นระยะเวลา 10 วัน

pH	เส้นผ่าศูนย์กลางของโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
4	6.92 a	++++
5	7.16 a	++++
6	7.19 a	+++
7	7.11 a	+++
8	7.07 a	+++
9	6.96 a	+++
10	6.97 a	+++

cv. = 3.19%

* ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรเหมือนกันดังกล่าวเท่ากับด้านข้างแสดงว่าไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดดังนี้

- ++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 15 การเจริญของเส้นใยเห็ดคเหาะ (*A. hygrometricus*) สายพันธุ์ 2 ในอาหาร Potato Dextrose ที่มี pH ต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นระยะเวลา 30 วัน

pH	เส้นผ่าศูนย์กลางของโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
4	8.84 a	++++
5	8.98 a	++++
6	7.88 bc	+++
7	7.61 bc	+++
8	7.98 b	++
9	7.80 bc	++
10	7.43 c	++

cv. = 4.18%

* ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรกำกับข้างล่างต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดคเหาะดังนี้

- ++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 16 การเจริญของเส้นใยเห็ดคณา (*A. hygrometricus*) สายพันธุ์ 3 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่มี pH ต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นระยะเวลา 10 วัน

pH	เส้นผ่าศูนย์กลางของโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
4	3.35 a	++++
5	3.04 ab	+++
6	3.05 ab	++
7	2.61 bc	++
8.	2.23 cd	++
9.	2.10 cd	++
10	1.61 d	++

cv. = 17.37%

* ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรกำกับด้านข้างต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดคณา

- ++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 17 การเจริญของเส้นใยเห็ดคืบเต่าดำ (*B. edulis*) สายพันธุ์ 1 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่มี pH ต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นระยะเวลา 10 วัน

pH	เส้นผ่าศูนย์กลางโคโลนี (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
4	1.95 a	+++
5.	1.93 a	+++
6.	1.79 a	+++
7.	1.71 a	+++
8.	1.81 a	+++
9.	1.78 a	+++
10.	1.59 a	++

cv. = 9.87%

* ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรเหมือนกันดังกล่าวกำกับด้านข้างแสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดคืบนี้

- ++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 18 การเจริญของเส้นใยเห็ดคืบเต่าดำ (*B. edulis*) สายพันธุ์ 2 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่มี pH ต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นระยะเวลา 10 วัน

pH	เส้นผ่าศูนย์กลางโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
4.	2.91 ab	+++
5	3.40 a	+++
6	3.08 ab	+++
7	2.82 b	++
8	2.70 b	++
9	2.69 b	++
10	2.54 b	++

cv. = 11.35%

* ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรกำกับด้านข้างต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดคืบนี้

- ++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 19 การเจริญของเส้นใยเห็ดคัมเต๋า (*B. edulis*) สายพันธุ์ 3 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่มี pH ต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นเวลา 10 วัน

pH	เส้นผ่าศูนย์กลางโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
4	3.75 a	+++
5	3.28 b	+++
6	3.14 b	+++
7	2.80 c	+++
8	2.49 d	+++
9	2.36 d	+++
10	2.36 d	+++

cv. = 7.19%

* ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับด้านข้างต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ด

- ++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 20 การเจริญของเส้นใยเห็ดเพาะ (*A. hygrometricus*) สายพันธุ์ 1 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่ pH 6 ที่อุณหภูมิต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นระยะเวลา 10 วัน

อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	เส้นผ่าศูนย์กลางโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
20	3.80 b	++++
30	7.03 a	++++
40	0.50 c	0

cv. = 8.57%

* ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับด้านข้างต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ด

++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก

+++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง

++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย

+ ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก

0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 21 การเจริญของเส้นใยเห็ดเผาะ (*A. hygrometricus*) สายพันธุ์ 2 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่ pH 5 ที่อุณหภูมิต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นระยะเวลา 10 วัน

อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	เส้นผ่าศูนย์กลางโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
20	3.98 b	+++
30	8.85 a	+++
40	0.50 c	0

cv. = 4.23%

* ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับด้านข้างต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ด

- ++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 22 การเจริญของเส้นใยเห็ดเผาะ (*A. hygrometricus*) สายพันธุ์ 3 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่ pH 4 ที่อุณหภูมิต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นระยะเวลา 10 วัน

อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	เส้นผ่าศูนย์กลางโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
20	1.38 b	+++
30	3.75 a	++++
40	0.50 c	0

cv. = 2.95%

* ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับด้านล่างต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดดังนี้

- ++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 29 การเจริญของเส้นใยเห็ดคัสเต้า (*B. edulis*) สายพันธุ์ 1 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่ pH 4 ที่อุณหภูมิต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นเวลา 10 วัน

อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	เส้นผ่าศูนย์กลางโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
20	1.05 b	++++
30	2.03 a	++++
40	0.50 c	0

cv. = 10.18%

* ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับด้านข้างต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ด

- ++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 24 การเจริญของเส้นใยเห็ดคดับเต้าคำ (*B. edulis*) สายพันธุ์ 2 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่ pH 5 ที่อุณหภูมิต่างๆ โดยเลี้ยงเส้นใยเป็นระยะเวลา 10 วัน

อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	เส้นผ่าศูนย์กลางโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
20	1.57 b	+++
30	3.54 a	+++
40	0.50 c	0

cv. = 12.62%

* ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับด้านข้างต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ด

- +++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- +
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ตารางภาคผนวกที่ 25 การเจริญของเส้นใยเห็ดคัมแต้ค่า (*B. edulis*) สายพันธุ์ 3 ในอาหาร Potato Dextrose Agar ที่ pH 4 ที่อุณหภูมิต่างๆ (10 วัน)

อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	เส้นผ่าศูนย์กลางโคโลนี* (เซนติเมตร)	ความหนาแน่นของเส้นใย**
20	1.98 b	++++
30	3.60 a	++++
40	0.50 c	0

cv. = 2.47%

* ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับด้านล่างต่างกันแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ $\alpha = 0.05$

** จำนวนเครื่องหมาย + แทนความหนาแน่นของเส้นใยเห็ดคัมแต้

- ++++ ความหนาแน่นเส้นใยมาก
- +++ ความหนาแน่นเส้นใยปานกลาง
- ++ ความหนาแน่นเส้นใยน้อย
- + ความหนาแน่นเส้นใยน้อยมาก
- 0 ไม่มีการเจริญของเส้นใย

ภาคผนวก ค

การวิเคราะห์ทางสถิติ

ทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ BANANA ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ป้อนข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ทางสถิติเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์
2. เลือกวิธีวิเคราะห์ในที่นี่ใช้แผนการทดลอง Completely Randomized Design (CRD) และ Randomized Complete Block Design (RCBD)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลของคอมพิวเตอร์ จะหาค่า Analysis of variance และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี Duncan ' s New Multiple-Range Test (DMRT) พร้อมทั้งแสดงข้อมูลดังนี้

Completely Randomized Design

COLUMN	1	2	3	4
Row 1:	0.4001	0.3894	0.3901	0.4307
Row 2:	0.2422	0.2665	0.2738	0.2114
Row 3:	0.1278	0.1213	0.1008	0.1215
Row 4:	0.0808	0.1164	0.0794	0.0786

ANALYSIS OF VARIANCE

SOV	DF	SS	MS	F
TREATMENT	4	0.3561	0.0890	246.7240**
ERROR	15	0.0054	0.0004	
TOTAL	19	0.3615		

(CV.) = 10.71%

*,** = SIGNIFICANT AT 95% , 99% LEVEL

TREATMENT DIFFERANCE AT 95% LEVEL IN DMRT

SORT ON TREATMENT ARRANGEMENTS

Treatment 01 = 0.4026 a

Treatment 02 = 0.2485 b

Treatment 03 = 0.1179 c

Treatment 04 = 0.0295 c

Treatment 05 = 0.0888 d

Randomized Completely Block Design

COLUMN	1	2	3	4
Row 1:	0.7700	0.6700	0.7300	0.7400
Row 2:	0.8800	0.7400	0.7900	0.7800
Row 3:	0.6300	0.8100	0.7900	0.7400
Row 4:	0.7900	0.7400	0.8800	0.8400
Row 5:	0.6700	0.6300	0.6700	0.6500
Row 6:	0.6800	0.7700	0.7200	0.6500
Row 7:	0.8400	0.7700	0.8200	0.9100
Row 8:	0.8500	0.7900	0.7900	0.7900

ANALYSIS OF VARIANCE

SOV	DF	SS	MS	F
REPLICATION	3	0.0049	0.0016	0.5378 ns
TREATMENT	7	0.1089	0.0156	5.1506**
ERROR	21	0.0634	0.0030	
TOTAL	31	0.1772		

(C.V.) = 7.23%

*,** = SIGNIFICANT AT 95% , 99% LEVEL

ns = NON SIGNIFICANT AT 95% LEVEL

TREATMENT DIFFERENCE AT 95% LEVEL IN DMRT

SORT ON TREATMENT ARRANGEMENTS

Treatment 01 = 0.7275 bcd

Treatment 02 = 0.7975 ab

Treatment 03 = 0.7425 bc

Treatment 04 = 0.8125 ab

Treatment 05 = 0.6550 d

Treatment 06 = 0.7050 cd

Treatment 07 = 0.8350 a

Treatment 08 = 0.8050 ab

ประวัติผู้เขียน

นางสาวจิตรตรา กาญจนประยูร เกิดวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2513 สำเร็จการศึกษา ได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2535 เข้าศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2535 ได้รับทุนอุดหนุนโครงการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์จาก บัณฑิตวิทยาลัย

